

ЗАТВЕРДЖУЮ

Виконуючий обов'язки директора коледжу

Олег ДЕРЛЮК

Олег Дерлюк
2024 року

Дніпропетровська обласна рада

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ СПОРТУ»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

ПРОГРАМА

освітнього компонента

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ЕКОНОМІКА СПОРТУ

**підготовки фахового молодшого бакалавра
зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Світлана ПАРХОМЕЦЬ – спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії,
викладач-методист

Олександр БУДАРІН – спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, старший
викладач

Обговорено на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки

«28» серпня 2024 року, протокол № 1

Схвалено методичною радою

«29» серпня 2024 року, протокол № 1

Голова методичної ради Мам Олена КУДЗІЄВА

Вступ

Програма освітнього компонента «ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ЕКОНОМІКА СПОРТУ» складена відповідно до програми підготовки освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності 017 Фізична культура і спорт галузі 01 Освіта/Педагогіка

Предметом вивчення освітнього компонента є вивчення загальних засад економічного життя суспільства; розкриття закономірностей розвитку економічної системи та діалектики взаємозв'язку її структурних елементів; з'ясування механізму дії економічних законів і механізму використання їх людьми у процесі господарської діяльності.

Місце освітнього компонента в структурно-логічній схемі підготовки - вивчення дисципліни базується на отриманих здобувачем освіти раніше знаннях з права, політології, на матеріалах середньої школи з основ економіки.

1. Мета та завдання освітнього компонента

1.1. *Метою освітнього компонента* є формування системи знань, яка надає цілісне уявлення про закони та суттєві зв'язки у реальній економіці.

Оволодіння «Основами економічної теорії та економіки спорту» дає можливість краще розуміти економічне життя, знати принципи побудови ринкового механізму, методи раціонального господарювання.

Економічна теорія – наука, яка закладає основи фаху будь-якого спеціаліста. Вона дозволяє бачити шляхи досягнення щонайкращих господарських результатів, досягнути всю велич досягнень людства в економічному розвитку, проникнути в таємницю походження, примноження, розподілу і використання національного багатства, досягнення економічного процвітання – як на власному підприємстві, так в масштабах всього суспільства.

Для окремої людини знання економічної теорії полягає у можливості навчитися раціонально використовувати власні заощадження. Економічна обізнаність дає можливість успішно вести власний бізнес або обрати хорошу професію, що користується попитом.

1.2. *Основними завданнями* освітнього компонента є:

- вивчення загальних основ економічного розвитку, закономірностей становлення та розвитку економічної системи і діалектики взаємозв'язку її структурних елементів;

- з'ясування механізму дії економічних законів і механізму їх використання людьми у господарській діяльності;
- вивчення загальних основ економічного життя суспільства, закономірностей його розвитку ;
- набуття практичних навичок застосовування прийомів економічних досліджень для аналізу ефективності функціонування національного господарства;
- формування вільного володіння категоріальним апаратом, вміння застосовувати отримані теоретичні знання до аналізу конкретних економічних ситуацій.
- ознайомлення з нормативними фінансовими документами підприємства галузі «Фізична культура та спорт»

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- сутність економічних законів та процесів;
- економічний зміст відносин власності, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ в суспільстві, економічних систем, суперечностей господарського розвитку, потреб та інтересів;
- зміст основних категорій, законів та принципів ринкової економіки;
- механізм становлення різних форм господарювання, розвитку ринкової інфраструктури, ціноутворення на макро- і мікрорівнях;
- суть циклічного розвитку економіки, економічної кризи та шляхів її подолання;
- економічні ресурси та проблеми фінансування галузі «Фізична культура і спорт»;
- особливості матеріально-технічної бази, організації та змісту діяльності галузі «Фізична культура і спорт».

вміти:

- формувати цілісний погляд на основи економіки як системи знань, науково обґрунтовувати особливості формування і розвитку соціально-економічних явищ в умовах сучасної ринкової трансформації економіки України;
- орієнтуватися в проблемах розвитку підприємництва, ринкових відносин, фінансово-кредитної та банківської систем господарства;
- аналізувати з наукових позицій явища і процеси, що відбуваються в економічному житті України і світу;
- застосовувати знання економічних теорій та моделей до аналізу

сучасної економічної політики;

- аналізувати нормативні фінансові документи галузі «Фізична культура і спорт».

1.4. Відповідно до освітньо-професійної програми програмними результатами навчання є:

PH 2 Спілкування українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіння фаховою термінологією, дотримання етики ділового спілкування.

PH 4 Обробка статистичних даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

PH 5 Застосування академічних знань та практичних навичок в організації самостійної роботи та розвитку.

PH 23 Використання нормативно-правових актів, що регламентують професійну діяльність у галузі фізичної культури і спорту.

1.5. Відповідно до освітньо-професійної програми даному компоненту освітньої програми відповідають наступні сформовані компетентності:

ЗК1 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні.

ЗК3 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4 Здатність до набуття в процесі навчання або професійній діяльності широких спеціалізованих фактологічних та теоретичних знань.

ЗК5 Здатність до розуміння (усвідомлення) рівня отриманих в процесі навчання або професійній діяльності знань.

ЗК6 Здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК7 Здатність до розв'язання типових спеціалізованих задач широкого спектра, що передбачає ідентифікацію та використання інформації для прийняття рішень.

ЗК8 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10 Здатність до планування, зокрема розподіл ресурсів, аналіз,

контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб.

ЗК11 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК13 Здатність до покращення результатів власної навчальної або професійної діяльності і результатів діяльності інших.

ЗК17 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології у практичній діяльності.

ЗК19 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

На вивчення освітнього компонента відводиться 120 годин/4 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг освітнього компонента

Модуль 1. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІКИ

1. Загальні засади економічного розвитку суспільства та формування ринку.

2. Економічні системи суспільства.

Модуль 2. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІКИ. МІКРОЕКОНОМІКА: ОСНОВИ АНАЛІЗУ РИНКОВОЇ ПОВЕДІНКИ.

1. Структура потреб. Проблема вибору в економіці.

2. Ринкова економіка: суть, функції, структура.

3. Види ринків.

4. Конкуренція та монополія в ринковій економіці.

5. Підприємництво та підприємство.

6. Управління сучасним підприємством (маркетинг, менеджмент).

Модуль 3. МАКРОЕКОНОМІКА: ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.

1. Національна економіка та її основні показники.

2. Макроекономічна нестабільність: цикли та кризи, безробіття, інфляція.

3. Доходи та заробітна плата.

4. Економічна політика держави.

5. Держава та її економічні функції.

6. Світове господарство та міжнародні економічні відносини.

Модуль 4. ЕКОНОМІКА СПОРТУ.

1. Економіка фізичної культури і спорту як навчальна дисципліна.

2. Матеріально-технічна база галузі «Фізична культура і спорт».

- Фінансування фізичної культури та спорту.
3. Організація звіту та звітності у фізичній культурі та спорті.
 4. Бюджет фізкультурно-спортивної організації: складання, розрахунок.
 5. Кошторис поїздки на змагання та проведення фізкультурно-спортивного заходу : складання, розрахунок.

Зміст освітнього компонента

Модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА ТА ФОРМУВАННЯ РИНКУ

Основи економічної теорії. Основні поняття і категорії

Предмет економічної теорії, її мета і функції. Зародження економічної теорії і основні етапи її розвитку. Метод економічного аналізу. Зв'язок економічної теорії з іншими науками. Єдність економічної теорії і господарської практики. Економічна теорія – основа наукової політики. Економічна наука в сучасних умовах.

Економічні системи суспільства

Зміст економічної системи. Структурні елементи економічної системи. Суспільне виробництво як основа економічної системи. Продуктивні сили суспільства. Система економічних (виробничих) відносин. Організаційно-економічні та соціально-економічні відносини. Власність та її роль в економічній системі. Економічний зміст і право власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Типи, види, форми власності та їх взаємодія. Типи економічних систем.

Модуль 2. БЕЗМЕЖНІСТЬ ПОТРЕБ ТА ОБМЕЖЕНІСТЬ РЕСУРСІВ

Суть економічних потреб. Діалектика взаємозв'язку виробництва і потреб. Класифікація потреб. Економічні потреби й корисність. Суть і класифікація економічних інтересів. Економічні інтереси й економічні суперечності. Безмежність потреб і обмеженість ресурсів — центральна проблема економіки.

Ринкова економіка: суть, функції, структура

Ринок, його сутність і функції. Економічні умови функціонування ринкової економіки. Суб'єкти ринкової економіки. Механізм дії ринку. Попит і пропозиція. Закон попиту. Еластичність попиту. Закон пропозиції. Еластичність пропозиції. Рівновага попиту і пропозиції. Ринкова ціна. Механізм ринкового саморегулювання.

Мікроекономіка: основи аналізу ринкової поведінки

Види ринків. Ринок товарів, ринок капіталів, ринок цінних паперів, ринок праці. Сутність та основні елементи інфраструктури ринку. Сучасні моделі ринкової економіки, особливості формування ринку в Україні.

Конкуренція та монополія в ринковій економіці

Конкуренція, її сутність та роль в ринковій економіці. Види конкуренції, досконала та недосконала конкуренція. Методи конкурентної боротьби. Сутність та причини виникнення монополізму, організаційні форми монополістичних структур. Негативні наслідки монополізації економіки та антимонопольна політика.

Підприємництво і підприємство

Сутність підприємництва, його роль у ринковій економіці. Основні риси і якості підприємця. Функції та умови існування підприємництва. Організація підприємницької діяльності: суб'єкти, об'єкти, види підприємництва.

Поняття підприємства (фірми). Умови функціонування підприємства. Види підприємств за формою власності, розміром, сферою і видами діяльності.

Управління сучасним підприємством.

Головні елементи процесу управління, його основні функції та принципи.

Основні види менеджменту, їх сутність. Основні ланки менеджерів. Основні види та принципи маркетингу. Стратегія і тактика маркетингу

Модуль 3. МАКРОЕКОНОМІКА: ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Національна економіка та її основні макроекономічні показники

Національна економіка як продукт історичного розвитку: сутність і особливості. Об'єктивні основи формування й розвитку національної економіки України.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний продукт (ВНП). Методи обчислення ВВП: за доходами та витратами. Номінальний і реальний ВВП. Дефлятор ВВП.

Макроекономічна нестабільність: цикли та кризи, безробіття, інфляція

Економічні коливання як форма розвитку економіки. Економічний цикл і його фази. Кризи. Теорії циклів. Сукупність зовнішніх і внутрішніх

причин циклу. Динаміка рівня виробництва.

Безробіття як наслідок порушення макроекономічної рівноваги. Сутність, причини виникнення та види безробіття. Рівень безробіття. Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон Оукена. Регулювання безробіття. Особливості безробіття в Україні.

Інфляція як економічний феномен. Вимірювання інфляції. Види інфляції. Причини інфляції. Інфляція попиту та витрат виробництва. Наслідки інфляції. Регулювання інфляції. Крива Філіпса. Інфляція в Україні: її динаміка та методи регулювання.

Доходи і заробітна плата.

Сутність доходу, його види, джерела формування та рівні. Розподіл доходів, причини нерівномірності розподілу доходів населення, показники нерівності розподілу доходів.

Економічна політика держави

Механізм грошово-кредитного регулювання. Ринок грошей. Пропозиція та попит грошей. Процентна ставка. Номінальні та реальні процентні ставки.

Кредит: сутність, джерела, види. Структура сучасної кредитної системи. Центральний банк, його операції, види та функції. Комерційні банки. Прибуток банку. Резерви банків і кредитна емісія. Особливості формування банківської системи в Україні. Ринок та види цінних паперів.

Фінансовий механізм і фіскальна політика держави. Фінансовий ринок і його структура. Суть фінансів і їх роль у ринковій економіці.

Державний бюджет. Бюджетна система. Доходи державного бюджету. Видатки державного бюджету. Бюджетний дефіцит (профіцит). Державний борг. Шляхи погашення боргу.

Податкова система й податкова політика держави. Суть податків. Види податків. Принципи оподаткування. Крива Лаффера. Формування податкової системи в Україні.

Світове господарство і міжнародні економічні відносини

Світове господарство: сутність, причини виникнення, основні етапи розвитку. Структура світового господарства. Основні форми сучасних міжнародних відносин.

Міжнародна економічна інтеграція. Форми інтернаціоналізації економік: інтеграційна і транснаціональна. Форми міжнародної економічної інтеграції. Міжнародні корпорації (МНК) і транснаціональні корпорації (ТНК). Міжнародний кредит. Міжнародна торгівля.

Міжнародні валютні відносини.

Модуль 4. ЕКОНОМІКА СПОРТУ

Економіка фізичної культури та спорту.

Фізична культура та спорт як галузь народного господарства. Предмет економіка фізичної культури та спорту як навчальна дисципліна. Продукт галузі. Попит та пропозиція на ринку галузі.

Матеріально-технічна база галузі «Фізична культура і спорт»

Основні фонди галузі. Оборотні фонди галузі. Показники ефективної експлуатації спортивних споруд. Основні виробничі фонди спортивних шкіл, організацій, спортивних споруд. Структура основних виробничих фондів. Амортизація. Норма амортизації. Оцінка основних виробничих фондів. Показники використання основних виробничих фондів.

Фінансування фізичної культури та спорту

Бюджетне фінансування. Позабюджетне фінансування. Бюджет організації та його складові. Кошторис на проведення фізкультурно-спортивного заходу.

Організація звіту та звітності

Організація звіту та звітності. Сутність, завдання, об'єкти та методи економічного аналізу.

Ринок галузі «Фізична культура і спорт»

Ринок послуг галузі. Учасники ринкових відносин у галузі «Фізична культура і спорт», їх функції. Об'єкти ринкових відносин у сфері фізичної культури і спорту.

Економіка спортивних споруд.

Спортивні споруди важлива ланка проведення фізкультурно-спортивної роботи. Види споруд. Стан та перспективи розвитку. Визначення потреб в спортивних спорудах (населеного пункту, міста, району та ін.). характеристика послуг, які надають спортивні споруди. Ефективність експлуатації спортивних споруд. Особливості структури і змісту основних і оборотних фондів фізкультурно-спортивних споруд. Економічне планування використання спортивних споруд. Кошторис витрат на утримання і експлуатації спортивних споруд. Основні показники експлуатації фізкультурно - спортивних споруд.

3. Рекомендована література

Основна:*

1. Мочерний С. В., Устенко А.О. Основи економічної теорії: третє видання(стереотипне), Посібник. - К.: Видавничий центр «Академія», 2017. - 502 с.
2. Пархомиць С.А. Основи економічної теорії. Посібник для студентів.- Д. - 2011. - 108с.
3. Рибалко П.Ф., Хоменко С.В., Хоменко О.С. Особливості та перспективи розвитку сфери фізичного виховання, навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів, – Суми: 2018. – 146 с.
4. Мічуда Ю.П. Сфера ФК і С в умовах ринку. К:2007.

Додаткова:

1. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. - 232 с.
2. Романюк М. Д., Івасишин О. І., Репела Н. П., Татунчак Я. І. Економічна теорія: навчальний посібник для студентів ВНЗ /М. Д. Романюк, О. І. Івасишин, Н. П. Репела, Я. І. Татунчак. – Рек. МОН. – Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2011. – 609 с.
3. Економічна теорія : підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. - 608 с.
4. Баб'як М. Н. Економічна теорія: Навч. посіб. / М. Н. Баб'як, Л. А. Пешенкова, А. В. Рибчук. - К.: ЦНЛ, 2005.
5. Гальчинський А. С., Єщенко П. С. Економічна теорія: підручник.– К.: Вища школа, 2017. – 503 с.
6. Генеза ринкової економіки (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка, економічний аналіз, економіка підприємства, менеджмент, маркетинг, фінанси, банки, інвестиції, біржова діяльність): Терміни, поняття, персоналії / За наук.ред. Г. І. Башнянина, В. С. Іртемчука. - К.: Магнолія плюс, 2013.
7. Економічна теорія. Політична економія: Підручник. — 2-ге вид./ За ред. В. Д. Базилевича. — К.: Знання-Прес, - 2005.
8. Мікроекономіка: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. О. Гончарова, А. І. Ігнатюк, Н. А. Малиш та ін. — К.: МАУП, 2005.
9. Основи економічної теорії: Підручник / О. О. Мамалуй, О. А. Гриценко, Г. Ю. Данопих та ін.; За заг. ред. О. О. Мамалуя. — К.:Юрінком Інтер, 2013.

10. Орехівський Г. А. Тестово-словниковий практикум з економічної теорії: навч. посіб. – К.: Каравела, 2007. – 216 с.
11. Основи економічної теорії: політекономічний аспект / За ред. Г. Н. Климка, В. П. Нестеренка. — К.: Знання-Прес, 2004.
12. Економічна теорія: Політекономія: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2017. – 719 с.
13. Економічна теорія: Політична економія: підручник / за заг. ред. С. І. Юрія. – К.: Кондор, 2018. – 604 с.
14. Основи економічної теорії: підручник / А. А. Чухно, П. С. Єщенко, Г. Н. Климко та ін.; за ред. А. А. Чухна. – К.: Вища школа, 2017. – 606 с

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

IV семестр – іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання: семінари, індивідуальне та фронтальне опитування, практичні роботи, тестування, модульні контрольні роботи, письмові звіти щодо самостійного вивчення тем, іспит.

Засоби для проведення початкового, поточного, проміжного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти

У процесі вивчення курсу «Основи економічної теорії та економіка спорту» використовуються такі види контролю:

- **початковий** контроль знань здобувачів освіти здійснюється під час проведення семінарських занять і включає в себе перевірку теоретичного матеріалу, який вивчався (історія України, основи права, психологія, та ін.), що проводиться методом фронтального усного опитування.

- **поточний** - здійснюється на семінарських заняттях. За змістом він включає два аспекти: якість засвоєння матеріалу, який охоплюється темою семінарського заняття, та сумлінність здобувача освіти в роботі семінарського заняття.

- **проміжний** - здійснюється на семінарських заняттях і має дві цільові функції: перевірки засвоєння здобувачем освіти системотворчих моментів лекцій, і семінарських занять, і стимулювання поглибленого вивчення певного обсягу матеріалу курсу (здійснюється як у письмовій так і в усній формі).

- **підсумковий** - здійснюється у формі іспиту після закінчення

вивчення всього курсу «Основи економічної теорії та економіка спорту».

Оцінки (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) детермінуються показниками контролю засвоєння лекцій і всього курсу в цілому.